

ĐỀ THI CHÍNH THỨC VÀO 10**MÔN: NGỮ VĂN – HÙNG YÊN NĂM 2023****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****I. ĐỌC HIỂU** Đọc đoạn trích:

Không ai trên đời có hai lần tuổi trẻ. Trong khi nhiều người trong tuổi trẻ lạc lối mất phương hướng, lãng phí thời gian, thì họ không biết rằng những gì họ đang làm hay không làm hôm nay sẽ ảnh hưởng rất nhiều trong cả cuộc đời còn lại. Qua 30 hay 40 tuổi, công việc cuộc sống của hầu hết mọi người đã ổn định, khó học thêm làm thêm được gì, và cuộc sống ít có những thay đổi to lớn.

Có thể bây giờ bạn không nhận ra, nhưng tuổi đôi mươi là tuổi tạo tiền đề. Đây là khoảng thời gian mà bạn xây dựng, gieo trồng, chứ không phải là thời gian nghỉ ngơi thụ hưởng. Hãy tận dụng khoảng thời gian này để học hỏi, bước đi, làm thật nhiều thứ. Hãy đọc nhiều hơn, lăn lộn nhiều hơn, thực hành nhiều hơn. Chuẩn bị kiến thức, kỹ năng, mạng lưới hỗ trợ cho tương lai. Kỹ năng nếu không được học trong thời trẻ, thì sau này môi trường ổn định ít va chạm rất khó để học lại được.

Tuổi trẻ đã qua sẽ không bao giờ trở lại, hãy sống như thể ta chỉ còn lại một ngày để sống.

(Trích Tuổi trẻ đã qua không trở lại bao giờ, Rosie Nguyễn, Tuổi trẻ đáng giá bao nhiêu?, NXB Hội Nhà văn, 2017, tr.136-137)

Trả lời các câu hỏi sau:

Câu 1 (0,5 điểm). Xác định phương thức biểu đạt chính của đoạn trích.

Câu 2 (0,5 điểm). Phân tích cấu tạo ngữ pháp của câu văn dưới đây và cho biết, xét theo cấu tạo ngữ pháp câu văn đó thuộc kiểu câu gì?

Tuổi đôi mươi là tuổi tạo tiền đề.

Câu 3 (1,0 điểm). Chỉ ra từ ngữ biểu hiện phép thế và phép lặp ở trong hai câu văn:

Có thể bây giờ bạn không nhận ra, nhưng tuổi đôi mươi là tuổi tạo tiền đề. Đây là khoảng thời gian mà bạn xây dựng, gieo trồng, chứ không phải là thời gian nghỉ ngơi thụ hưởng.

Câu 4 (1,0 điểm). Nêu tác dụng của phép điệp cấu trúc trong hai câu văn: Hãy tận dụng khoảng thời gian này để học hỏi, bước đi, làm thật nhiều thứ. Hãy đọc nhiều hơn, lăn lộn nhiều hơn, thực hành nhiều hơn.

Câu 5 (1,0 điểm). Tác giả cho rằng: “Tuổi trẻ đã qua sẽ không bao giờ trở lại, hãy sống như thể ta chỉ còn lại một ngày để sống”. Em có đồng tình với ý kiến đó không? Vì sao?

II. LÀM VĂN (6,0 điểm)

Câu 1. Viết đoạn văn diễn dịch (khoảng 12 đến 15 dòng) với câu chủ đề: Niềm hi vọng sẽ làm cho cuộc sống của chúng ta tốt đẹp hơn.

Câu 2

Bỗng nhận ra hương ổi

Phả vào trong gió se
Sương chùng chình qua ngõ
Hình như thu đã về.

Sông được lúc dềnh dàng
Chim bắt đầu vội vã
Có đám mây mùa hạ
Vắt nửa mình sang thu

(Trích Sang thu, Hữu Thỉnh, Ngữ văn 9, tập hai, NXB Giáo dục Việt Nam, 2023, tr.70)

Em hãy phân tích đoạn thơ trên; từ đó, nhận xét ngắn gọn về tình yêu thiên nhiên của tác giả.

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT**THỰC HIỆN BỞI BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****I. ĐỌC HIỂU****Câu 1:****Phương pháp:**

Căn cứ các phương thức biểu đạt đã học.

Cách giải:

Phương thức biểu đạt chính: nghị luận.

Câu 2:**Phương pháp:**

Căn cứ cấu tạo câu.

Cách giải:

- Phân tích cấu tạo câu:

Tuổi đôi mươi // là tuổi tạo tiền đề.

CN

VN

- Xét theo cấu tạo ngữ pháp đây là câu đơn.

Câu 3:**Phương pháp:**

Căn cứ các phép liên kết câu.

Cách giải:

- Phép thế: đây.

- Phép lặp: bạn.

Câu 4:**Phương pháp:**

Căn cứ bài điệp ngữ, phân tích.

Cách giải:

- Điệp cấu trúc: Hãy....

- Tác dụng:

+ Tạo nhịp điệu cho câu văn.

+ Sử dụng phép điệp cấu trúc nhằm nhấn mạnh phải tận dụng thời gian trẻ tuổi để sống, làm việc một cách có ý nghĩa.

Câu 5:**Phương pháp:**

Phân tích.

Cách giải:

- Đồng tình với quan điểm của tác giả.

- Vì:

+ Thời gian trôi qua là một đi không trở lại, tuổi trẻ đã qua sẽ vĩnh viễn không quay về.

+ Bởi vậy chúng ta phải sống nhiệt thành, tâm huyết, cố gắng và nỗ lực hết mình ngay tại thời điểm này để sau không phải hối tiếc.

II. LÀM VĂN

Câu 1 (2 điểm):

Phương pháp:

Phân tích, tổng hợp.

Cách giải:

* Yêu cầu về hình thức:

- Viết đúng một đoạn văn theo lối diễn dịch.

- Dung lượng 12 – 15 dòng.

* Yêu cầu về nội dung:

1. Nêu vấn đề nghị luận: Niềm hi vọng sẽ làm cho cuộc sống của chúng ta tốt đẹp hơn.

2. Bàn luận vấn đề:

- Niềm hi vọng là sự tin tưởng vào những điều tốt đẹp sẽ xảy ra trong cuộc sống.

- Niềm hi vọng sẽ làm cho cuộc sống chúng ta tốt đẹp hơn.

+ Niềm hi vọng tạo ra động lực để con người phấn đấu, nỗ lực.

+ Niềm hi vọng tạo ra cái nhìn lạc quan, tích cực vào cuộc đời.

+ Khi có cái nhìn tích cực, con người sẽ ra tăng sự sáng tạo của bản thân.

+ Niềm hi vọng giúp con người dễ dàng vượt qua những vấp ngã cuộc đời, đôi khi hi vọng cũng là cách để xoa dịu những vết thương.

3. Bàn luận mở rộng.

- Phê phán những người có lối sống tiêu cực.

- Cần phân biệt niềm hi vọng và suy nghĩ viễn vông xa rời thực tế. Hi vọng vẫn phải dựa trên nền tảng thực tế.

4. Liên hệ bản thân.

Câu 2:

Phương pháp:

Phân tích, tổng hợp.

Cách giải:

1. Mở bài:

- Giới thiệu tác giả, tác phẩm Sang thu.

- Giới thiệu khổ thơ 1,2.

2. Thân bài:

2.1. Những tín hiệu báo mùa thu sang.

Bài thơ được mở ra bằng những tín hiệu rất riêng, báo mùa thu về:

+ “Hương ổi”: đi liền với từ “bỗng” gợi cảm giác đột ngột, ngỡ ngàng; “phả” – làn hương ngọt ngào, sánh đậm, mùi ổi chín như được cô lại, phả vào gió thu. “Hương ổi” gợi không gian thơ thân thuộc, yêu dấu của làng quê đất Việt với những khu vườn, lối ngõ sum xuê hoa trái, làm nên hương sắc mỗi mùa; gợi hương vị riêng của mùa thu trong thơ Hữu Thỉnh.

+ “Gió se” là ngọn gió heo may mùa thu dịu nhẹ, thoáng chút se lạnh lúc thu về, giúp ta cảm nhận rõ hơn cái ngọt lành của hương ổi.

+ “Sương chùng chình” – nghệ thuật nhân hóa, gợi dáng vẻ, tâm trạng của làn sương thu. Làn sương lã đãng như cố ý chậm lại, lưu luyến mùa hè, chưa muốn bước hẳn sang thu.

Hệ thống hình ảnh độc đáo đã diễn tả một cách tài tình cái không khí se lạnh đầu thu và cả cái nhịp điệu chậm chậm của mùa thu về với đất trời.

Đối diện với những tín hiệu báo thu là cái ngỡ ngàng của lòng người:

+ “Hình như” là lối nói giả định, không chắc chắn, phù hợp với những biểu hiện mơ hồ lúc giao mùa – những biểu hiện ấy không chỉ được cảm nhận bằng các giác quan mà còn phải cảm nhận bằng cả một tâm hồn tinh tế.

+ Âm điệu: là tiếng reo vui, ngỡ ngàng lúc thu sang.

Khổ thơ là những cảm nhận mới mẻ, tinh tế của tác giả lúc mùa sang. Ẩn sau những đổi thay của thiên nhiên đất trời lúc sang thu là niềm vui, niềm hạnh phúc của thi nhân.

2.2. Quang cảnh thiên nhiên ngã dần sang thu:

- Được tái hiện vừa chân thực lại vừa sống động:

+ “Sông” “dềnh dàng”: tả thực con sông của mùa thu vô cùng trong trẻo, tĩnh lặng, êm đềm. Nghệ thuật nhân hóa khiến con sông như đang được nghỉ ngơi sau một mùa hạ vất vả với bão giông. Đó cũng là hình ảnh ẩn dụ cho con người qua chiến tranh, lửa đạn, giờ đang chậm lại, cho phép mình được nghỉ ngơi.

+ “Chim” “vội vã”: vừa tả thực những cánh chim bay vội về phương Nam tránh rét, vừa gợi những vội vã, tất bật với lo toan thường nhật của đời người.

+ Phép đối “dềnh dàng” >> “vội vã” làm nổi bật hai động thái trái ngược của thiên nhiên mà cũng là sự vận động của thiên nhiên giao mùa.

Được khắc họa rất ấn tượng:

+ “Đám mây mùa hạ” được hữu hình hóa, vừa thực vừa hư, tái hiện được nhịp điệu của thời gian, là một chiếc cầu nối liền những ngày cuối hạ và đầu thu để sự chuyển giao giữa hai mùa không đứt đoạn.

+ Đám mây mang cả lớp nghĩa thế sự, gợi trạng thái giao thời của đời sống khi đất nước chuyển giao từ chiến tranh sang hòa bình.

=> Khoảng khắc giao mùa hiện lên tinh tế, sống động qua những câu thơ rất giàu chất tạo hình. Ẩn sau những hình ảnh thiên nhiên lúc thu sang ấy còn là hình ảnh của đời sống lúc sang thu.

=> Chỉ qua 2 khổ thơ ngắn ngủi như ta cũng có thể thấy:

- Sự tinh tế, nhạy bén của tác giả trong việc quan sát, miêu tả thiên nhiên mùa thu vùng đồng bằng Bắc Bộ.
- Qua đó cho thấy được tình yêu thiên nhiên rộng ra là tình yêu quê hương đất nước của tác giả.

3. Kết bài: Tổng kết vấn đề.